

Okuyucu Mektupları

Letters

Halk Kütüphanelerinde Finansal Olanaklar ve Fırsatlar



İsmail AKMAN*

1.Giriş

Halk kütüphaneleri, kadın erkek her yaşta, her düzeyde ve her meslekten okuyucunun, her konudaki düşün ve sanat ürünlerinden ücretsiz ve özgürce yararlanmasını sağlayan kuruluşlardır. Kitap, süreli yayın, her türlü yazılı belge ve bilgi sağlarlar. Günümüzde halk kütüphaneleri gör-ışit materyallerini de içermektedir. Genel olarak eğitici-öğretici, kültürel, bilimsel ve eğlendirici yayınları toplarlar. Bu kütüphanelerin çoğunda özel bir çocuk kütüphanesi bölümü de bulunur.

Halk kütüphaneleri için çeşitli tanımlar yapılmıştır. "Halk kütüphaneleri halkın üniversitesidir" tanımı en kısa olanıdır. Bu konuda UNESCO'nun 1972'de yayınlanan Halk Kütüphaneleri Bildirgesi'nde halk kütüphanelerinin toplumdaki önemini vurgulanmakta; halk kütüphanelerinin eğitim, bilgi ve kültürün geliştirilmesinde canlı bir güç olduğu, hayat boyu süren eğitim konusunda bilgi ve kültürün yaygınlaşması alanında çok önemli bir vazife gördüğü belirtilmektedir. Ayrıca, bu bildirmede halk kütüphanelerinin milletlerarası barışın ve anlayışın gerçekleştirilmesinde temel bir araç olduğu inancı yansıtılmaktadır (Işıldak,1998:21).

Halk kütüphanelerinin bir ülkenin, bir bölgenin kültürel ve ekonomik kalkınmasına yardımcı kuruluşlar arasında önemli bir yeri olduğu bilinmektedir.

* İsmail Akman, Bartın Ulus İççe Halk Kütüphanesi'nde Yönetici ve Kütüphanecidir.

Bugün Türkiye’de 1425 halk kütüphanesi vardır.. Bunlar Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü’ne bağlıdır.

2.Kütüphanelerin Amacı ve İşlevleri:

İlk bakışta kütüphanelerin amacının kültür değerlerine yönelme olduğu sanılmakla birlikte, aslında kütüphaneler, ilk kuruldukları andan itibaren iki temel nedene ve amaca yönelmişlerdir:

1)Ekonomi, ticaret, eğitim, bilim, politika gibi her türlü toplumsal uygulama alanları ile ilgili gerekli belge ve bilgileri toplayıp saklamak ve bu uygulamalara yardımcı olmak.

2)Her türden düşünce, sanat, bilgi ürünlerini toplayıp, saklamak, bunların tek tek insanlar, toplumlar, ülkeler arasında sürekli paylaşımını ve aktarımını sağlamak.

3.Kütüphanelerin Temel Görevleri :

- 1) Her türlü bilgi ve belgeyi toplayıp saklamak.
- 2)Topladıklarını düzenlemek.
- 3)Toplayıp düzenlediği bilgilerden kullanıcıları yararlandırmak.

4.Kütüphaneyi Meydana Getiren Temel Öğelerden Bütçe:

Her kütüphanenin amacına uygun görevlerini tam ve sağlıklı yerine getirebilmesi için uygun mali olanaklara ihtiyaç vardır. Ülkemizde halk kütüphaneleri merkezi idareden yönetilmekte olup, ödenekleri de bu yönetim tarafından sağlanmaktadır.

Bütçe, belirli bir süre, genellikle bir yıl için planlanan harcama ve gelirlerin özeti dir.Bütçe, kurumun mali planını gösteren çok önemli bir yönetim aracıdır (Yalvaç,2000:82).

Bir kütüphanenin giderler bütçesi hazırlanırken kullanılabilir farklı bütçeleme yöntemleri vardır.Bu yöntemleri kullanabilmek için bütçeleme konusuna hakim olmak gerekmektedir.Kısaca başlıklar halinde vermek gerekirse;

- a)Kalem bütçe,
- b)Program bütçe biçiminde özetleyebiliriz.

Kütüphanelerin yıllık bütçesi, kütüphanenin gelişme hızı, ihtiyaçları göz önünde tutularak hesaplanmalıdır. Harcamalar bir plân dahilinde yapılmalıdır. Bütçe planı yapılırken, kütüphanenin büyüklüğü, personel sayısı, şube sayısı, kitap ve dergi sayısı gibi ana kriterlerin yanı sıra yıllık kırtasiye, yakacak, hizmet alımları (telefon vb.), bakım-onarım, aydınlatma, enerji ve su gibi temel cari giderler de dikkate alınmalıdır.

Halk kütüphanesi hizmet ve sistemlerinin geliştirilmesinde, hiçbir faktör, mali kaynak kadar önemli olamaz. Bakanlığımız ve Genel Müdürlüğümüz bu gerçeğin farkındadır. Pek çok ülkede halk kütüphanelerinin yeterli mali desteği elde etmeleri mümkün olmuştur. Bununla birlikte, ülkemizde durum böyle değildir. Finansal kaynak yetersizliği doğrudan halk kütüphanelerini etkilemekte ve rekabet gücünü azaltmaktadır.

Her geçen yıl açılan kütüphane sayısı hızla artmasına rağmen, bu kütüphanelere ayrılan ödenek miktarı aynı kalmakta veya azalmaktadır. Üstelik Kültür Bakanlığı'nın en büyük birimi olan Kütüphaneler Genel Müdürlüğü'ne ayrılan kaynak ise 2000 yılından itibaren sürekli azalmaktadır (Tablo 1).

KÜTÜPHANELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN 1998-2000 YILI BÜTÇE ORANLARI

Tablo 1

Milyon

GENEL BÜTÇE	BAKANLIK BÜTÇESİ	GENEL BÜTÇE PAYI	GENEL MÜD.BÜT	BAKANLIK İÇİ PAYI
1998 YILI				
14.749.475.000	47.301.500	%0 3.2	5.571.200	%12
1999 YILI				
27.186.600.000	77.854.500	%0 2.8	9.705.219	%12.46
2000 YILI				
46.702.436.000	120.938.600	%0 2.6	13.575.420	%11.22
2001 YILI				
48.219.490.000	158.658.000	%0 3.3	16.242.300	%10.23
2002 YILI				
97.831.000.000	278.000.000	%0 2.8	27.683.700	%9.95

Kaynak: Kütüphaneler Genel Müdürlüğü 2002

Hizmete açık olan halk kütüphanelerinin yoğunlukla ödenek sarf ettiği alanlar şöyle sıralanabilir:

Ödenek türü	Ödenek kodu (R cetveline göre)
a) Kitap ve süreli yayın alım giderleri	400
b) Bina onarım giderleri	300
c) Mobilya ve demirbaş giderleri	500
d) Büro donatım araçları	600
e) Büyük onarım giderleri	600
f) Personel giderleri	100
g) Kırtasiye-elektrik-su giderleri	400
h) Hizmet alımları (telefon/faks/küçük onarım)	300

Burada sayılan temel gider gruplarının bütçenin yüzde kaçını oluşturacağını ise detaylı bir bütçeleme çalışmasıyla ortaya çıkarılıp tespit edilmesi gerekir.

Kütüphaneler, sağlam ve sürdürülebilir mali kaynaklara sahip olmalıdır. Böyle olmadığı için pek çok kütüphanemiz çekicilikten uzak olup, ne koleksiyonunu yenileyebilmektedir, ne de cari giderlerini karşılayabilmektedir. Bilgiyi derleyip düzenleyerek kullanıcıya sunmakla görevli olan halk kütüphaneleri; ne yeni yayınlara kavuşabilmekte, ne de güncel yayınları, süreli yayınları takip edebilmektedir. Kütüphaneler Genel Müdürlüğü'nün son 16 yıllık istatistiksel verileri incelendiğinde, maalesef bu tespitin doğruluğu ortaya çıkmaktadır. Örneğin, 1985 yılından 2001 yılına kadar genel bütçe ile alınan kitap sayısı sürekli iniş ve çıkışlar göstermiş olup belirli bir artış trendi yakalanamamıştır. Oysa her geçen yıl istikrarlı bir şekilde yeni açılan kütüphane sayısı artmıştır. Ancak buna karşılık kullanıcı/okuyucu başına düşen maliyetin sürekli artmasına rağmen, bu artış yayın satın almada gösterilememiştir. Özellikle 2000 ve 2001 yılına ait "satın alınan kitap" oranı son 11 yılın en düşük oranıdır. Oysa 11 yıl önce (1989) kütüphane sayısı 853 iken, bu rakam 2001 yılında 1414 'e ulaşmıştır. Bu kütüphane sayısının 1989-2001 yılları arasında % 60 oranında arttığını göstermektedir. Aynı artış finansman bakımından da gerçekleşmediğinden, alınan materyal sayısı azalma göstermiştir. (Tablo 2)

Finansal daralmanın temel nedeni, ulusal bir kütüphane hizmetleri politikasının olmayışdır. Popülist yaklaşımlar sonucu zaman zaman kütüphanelerin finans kaynaklarında artışlar ve eksilmeler meydana gelmesi kaçınılmazdır.

Tablo 2

**KÜTÜPHANELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
GENEL İSTATİSTİK BİLGİLERİ**

Yıl	Kütüphane	Kitap	Okuyucu	Ödünç Kitap y.	Abone Sür. Ya	Uye Say.	Derlenen Kitap	Derlenen Sür.Yay.	Satın Al Kitap	Ciltlenen Kitap	Personel
1985	763	6391234	16493981	2012576		601629	6741	2568	62589	197821	3124
1986	799	6564516	18556982	2142263		564705	6794	2670	9470	195225	3187
1987	823	6820685	19167335	2415212	65	653761	6382	2856	40025	198591	3304
1988	844	7078051	20551165	2544205	88	685383	6101	2873	24834	200704	3321
1989	853	7338975	18131846	2696427	89	719417	5870	2787	137557	199643	3399
1990	891	7880681	18222639	2824398	96	817110	6586	2614	224028	182851	4096
1991	938	8930267	18730918	2981873	89	850888	6522	3033	341679	137997	4112
1992	1046	9419007	20337365	3236060	72	878037	6151	2910	471955	155224	4107
1993	1117	9817668	22752970	3499132	94	962647	5978	2734	374416	134697	4107
1994	1184	10276101	23259597	4111276	104	1051664	5559	2763	272785	120816	4110
1995	1214	10632532	23261642	4458769	102	1069116	5172	2594	285531	116054	3858
1996	1260	10899127	22523449	4507508	63	1004681	8207	2405	129450	97384	3285
1997	1310	11296391	23121725	4707687	79	970316	8352	2499	238973	63186	3162
1998	1343	11598444	20515171	4130219	114	498180	9383	2515	249505	80841	3212
1999	1373	11930929	20732712	4117786	100	398723	9763	2235	201263	63785	3067
2000	1403	12181330	19903256	3926314	118	386790	8905	2357	103194	38418	2923
2001	1414	12399913	20987978	4185569	119	400482	9974	2251	107797	29375	2878

Kaynak:http://www.kutuphanelergm.gov.tr/genel_istatistik.asp

Ünlü kütüphaneci Ranganathan'ın "her kitabın bir okuyucusu, her okuyucunun da bir kitabı olduğu" kuralına uyarak, birbirlerini yana yakıla arayan okuyucu ile kitabı buluşturabilmeliyiz. Kütüphanelerimizde güncel olmayan dermelerin oraya okuyucu çekme yerine, onları kütüphaneden uzaklaştırdığını, sağuttuğunu unutmamalıyız.

Ülkemizde kütüphane sayısının günden güne artması elbette güzel. Ancak bu kütüphanelere ayrılan mali kaynağı artırmak, öncekinden çok daha iyi bir davranış olur. Herkesin kabul ettiği bir husus da şudur ki; iyi yetişmemiş kütüphaneci, iyi örgütlenmemiş bir kütüphane, yetersiz bütçe imkanları ve günün ihtiyaçlarına cevap vermeyen koleksiyonlarla bir topluma, bir kuruma hizmet vermektense bu hizmeti vermemek daha iyidir. Çünkü ülkemizde kütüphanelerin, hele modern kütüphaneciliğin yerleşmesi ve gelişmesi, ancak ve ancak hizmetin hem nicelik hem de nitelik yönünden yeterli olmasına bağlıdır. Modern kütüphanecilik ilkerinin ülkemizde de gerçekleştirilmesinin yolu bütçe yeterliliğinden geçmektedir. Günümüzde, halk kütüphanelerinin zorunlu cari giderlere bile yeterli ödeneği sağlamakta zorlandıkları acı bir gerçektir. Ayrıca koleksiyonunu yeteri kadar yenilemeyen bir halk kütüphanesinin rekabet gücünün de olmayacağı açıktır.

Öte yandan mevcut ekonomik koşulların, bedeli vergi mükelleflerince ödenen halk kütüphanesi hizmetlerinin üretiminde de en iyi şekilde kullanılması beklenmektedir. Özellikle ülkemizde, halk kütüphanelerine ayrılan ödeneklerin ne kadar yetersiz olduğu herkes tarafından bilinen bir gerçektir (Ergül, 2001:168). Finansman bakımından hiç de iyi durumda olmayan halk kütüphanelerimiz, hedeflediğimiz Avrupa Birliği ülkeleri kütüphaneleri imkanlarından da bir hayli uzakta bulunmaktadır.

Kütüphaneler Genel Müdürlüğü'nün 2002 yılında kitap alımı için kullanabileceği para tutarı 1.4 trilyon liraydı.. Yani 1 milyon dolar. Çarpıcı bir örnek olması bakımından İstanbul Boğazı'nda bir yalı fiyatının üç milyon dolardan başladığını belirtelim. Durum böyle olunca halk kütüphanelerinin finansmanı konusunda ciddi çalışmalar yapılmalı ve Halk Kütüphaneleri Kanunu bir an önce çıkartılarak, kütüphanelerin genel bütçeden aldığı pay artırılmalıdır. Öte yandan kütüphanelerle ilgili görevleri bulunan kurum ve kuruluşların mevcut yasalarında da ilave düzenlemeler yapılması zorunludur.Örneğin 3360 sayılı Özel İdare Kanunu ve 1580 sayılı Belediyeler Kanunu.

3360 sayılı Özel İdare Kanunu'nda, İl Özel İdare bütçelerinden ilin imkan ve ihtiyaçları göz önüne alınarak kültür hizmetlerine, dolayısıyla halk kütüphanelerine gerekli mali desteği sağlaması hükmü getirilmiştir (KYGM, 88). Söz konusu kanun maddesi halihazırda işletilmediğinden, halk kütüphanelerimizde öngörülen hizmet verilememekte veya verilmiş olsa bile bu uygulama ilden ile değişmekte ve genellikle de yardımlar yetersiz kalmaktadır. Bunun başlıca sebebi kütüphanelere yapılacak yardım miktarlarını belirleyecek bir standardın bulunmamasıdır.

Belediyelerimize ise kütüphaneler ve okuma salonları ile ilgili görevi 1580 sayılı Belediyeler Kanunu yüklemektedir. Bu kanunda “belediyeler halkın istifadesine sunulmak üzere okuma salonları açar” denmektedir. Ancak belediyelerimizin pek çoğu mali açıdan iyi durumda olmadıklarından dolayı bu görevlerini yerine getirememektedirler. Bu nedenle de belediyelerden bu konuda yardım beklemek anlamsız olmaktadır.

Yapılması gereken Belediyeler Kanunu’nda yapılacak bir düzenleme ile belediyelerin bütçelerinde zorunlu olarak kütüphane payı konmasını sağlamaktır.

Son olarak, uluslararası standartlara göre, günümüzde AB ülkelerinde kişi başına ortalama 2-3 kitap düşmektedir. Ülkemizde ise bu rakam son derece yetersizdir. Bunun için, kişi başına düşen kitap sayısı standartına göre bütçeye ödenek konması daha uygun olacaktır.

Yakın bir gelecekte AB’ye girme ihtimaline göre, kültür sevimizin göstergesi olan halk kütüphanelerimizin ödenek miktarlarının artırılması gerekmektedir.

5. Türk Halk Kütüphanelerinin Bağımsız Kaynak Oluşturma Gerekçeleri:

Kütüphanelere sağlanan mali kaynakların yetersiz olması, kütüphaneleri acil ihtiyaçlarını gidermede kullanabilecekleri, küçük ama etkili gelirler elde etme yoluna sevk etmektedir.

Kütüphanelerimizi fon oluşturmaya yönlendiren sebepler şöyle sıralanabilir:

- a) Son çıkan yayınların satın alınmasında Genel Müdürlükçe geç davranılması veya satın alınmaması,
- b) Okur tarafından talep edilen ancak Genel Müdürlükçe abone olunmayan süreli yayınların satın alma zorunluluğu,
- c) Telefonların yılın üçüncü veya dördüncü ayına kadar ödeneklerinin gönderilememesi sonucu kesilmesi,
- d) Acil kırtasiye ve temizlik malzemesi ihtiyaçlarının doğması,
- e) Olağandışı tamirat ve onarım giderlerinin oluşması (cam kırılması, kilit bozulması, elektrikli ve elektronik cihaz arızaları gibi),
- f) Hizmetin özelliği gereği alınması zorunlu olan demirbaş malzemenin, tasarruf tedbirleri nedeniyle alımının yasak olması (Bilgisayar, yazıcı, etejer, telefon makinası, askılık gibi).

Yukarıda sayılan gerekçeler kütüphanelerimizi az da olsa kullanabileceği bir gelir kaynağı yaratmaya sevk edebilir. Bunun sonucunda da temel kütüphane hizmetleri dışında kalan iş ve işlemlerden yetkili makam onayı ile belirlenen miktarlarda bir ücret alınabilir. Elde edilen gelir tamamen kütüphane ihtiyaçlarında kullanılabilir.

Aynı gerekçelerle kütüphanemiz (Ulus İlçe Halk Kütüphanesi) az da olsa kul-

lanabileceği bir gelir kaynağı yaratmaya yönelmiştir. Çeşitli iş ve işlemlerden, ilçemizin mülki amirinin onayı ile belirlenen miktarlarda bir ücret alınmaktadır. Elde edilen gelir tamamen yukarıda sayılan kütüphane ihtiyaçlarında kullanılmaktadır.

6.Halk Kütüphanelerinde Bağımsız Finans Geliştirme Örnekleri:

Kütüphanelerin imkan ve donanımlarına göre aşağıdaki temel kütüphanecilik hizmetleri dışında kalan alanlardan kütüphane derneklerine gelir sağlanabilir. Bunlar;

- a) Kitap satışları (belirli gün, hafta veya yerel festivallerde),
- b) Kayıp kitap bedellerinin Maliye yerine derneğe bağış olarak alınması,
- c) Bilgisayar ve internet kullanımından elde edilen gelirler,
- d) Kütüphane üyeliği kabulü, gecikme bedellerinden elde edilecek gelirler,
- e) Fotokopi gelirleri,
- f) İnternet üzerinden yapılacak profesyonel bilgi ve doküman tarama, baskı ve tarama gelirleri,
- g) Ödünç kitap servisinde her kitap için poşet uygulaması ve bu poşet satışından elde edilen gelir,
- h) Bağış ve diğer gelirler.

SONUÇ VE ÖNERİLER:

Halk ve Çocuk Kütüphaneleri Yönetmeliği'nde atıfta bulunulan "Halk Kütüphaneleri Koruma ve Geliştirme Dernekleri"nin hemen hemen her kütüphanede kurulması yararlı olacaktır. Bu sayede kütüphanelerin birtakım hizmetler karşılığı ücret alma sorunu ortadan kalkacaktır. Ayrıca bu dernek bünyesinde buluşacak kütüphane dostları, üyesi buldukları kütüphane için fon arama ve bulma konularında da olumlu çalışmalar yapabilirler. Buna örnek olarak her okul bünyesinde kurulan Okul-Aile Birlikleri örnek gösterilebilir. Her kütüphane bünyesinde oluşturulacak bu tür gruplar kütüphanenin bulunduğu yörede iyi ve etkileşimli bir halkla ilişkiler geliştirmesine de yardımcı olabilir.

Halk kütüphanesi hizmet ve sistemlerinin geliştirilmesinde hiçbir faktörün mali kaynak kadar önemli olamayacağını belirtmiştik.. Bakanlığımız ve Genel Müdürlüğümüz bu gerçeğin farkındadır. Pek çok ülkede halk kütüphanelerin yeterli mali kaynaklara sahiplerse de ülkemizde durum böyle değildir. Merkezi (Kütüphaneler Genel Müdürlüğü) ve yerel yönetimlerin (Özel idareler ve belediyeler) gerekli mali desteklerini arttırmak için çaba sarf edilmelidir. Özellikle de yerel yönetimlerin aktaracakları kaynaklar inisiyatife bırakılmamalı ve bir orana

bağlanmalıdır.

Finansman bakımından hiç de iyi durumda olmayan halk kütüphanelerimiz, hedeflediğimiz Avrupa Birliği ülkeleri kütüphaneleri imkanlarından da bir hayli uzakta bulunmaktadır. Yakın bir gelecekte AB'ye girme ihtimaline göre, kültür sevimizin göstergesi olan halk kütüphanelerimizin ödenek miktarları mutlaka artırılmalıdır.

PULMAN İlkelere'ne göre, gelir sağlama yönünde bağımsız olarak adım atılarak bazı hizmetlerin ücretlendirilmesi uygun görülmektedir. Ancak bu gelir sağlama metodlarını uygulamaya geçirebilmek için çoğu halk kütüphanemizin şunlara ihtiyacı vardır:

- Asgari oranda görsel – işitsel materyal,
- Teknolojik gelişimi takip etmiş ve bu alanda donanımını tamamlamış olma,
- Yetişmiş personel,
- Hizmete uygun bina.

Ülkemizdeki halk kütüphanelerinin benzerliği bakımından heterojen bir durum söz konusudur. Bir tarafta hizmetli personel bulunamazken, diğer tarafta son derece modern teçhizat ve personelle donatılmış, çağı yakalamış kütüphaneler mevcuttur. Bu nedenle, hizmet ücretlendirme konusunda genel bir çalışma yapılırken asgari yeterlilikler üzerinden hareket edilmelidir.

Her geçen yıl açılan kütüphane sayısı hızla artmasına rağmen, bu kütüphanelere ayrılan ödenek miktarı aynı kalmakta veya azalmaktadır. Ödenek miktarının az olması kütüphanelere daha az kitap, dergi alınması demektir. Bunun sonucu olarak da daha az insanın kütüphaneye gelmesi demektir. Oysa, PULMAN İlkelere ışığında her okuyucu yılda bir kez kütüphane hizmetlerinin karşılığı olarak belirli bir üyelik ücreti öderse, bu ücret ona yeni bir kitap olarak geri dönecektir. Türkiye'deki halk kütüphanelerinin durumu göz önüne alındığında bu zorunluluk gibi gözükmemektedir. Son yıllardaki bakanlık bütçesindeki azalma doğrudan halk kütüphanelerine yansımış ve halkın isteklerine uygun kitaplar ve dergiler hemen hemen hiç alınamaz hale gelmiştir. Doğal olarak da kütüphaneler cazibe merkezi olmaktan çok uzaklaşmışlardır. Kütüphanemiz bu uygulama sonucunda, yaratmış olduğu bu bağımsız fonla güncel yayınları takip etme sorununu ortadan kaldırmış olup kullanıcı memnuniyetini artırmıştır. İlk zamanlar kullanıcılar tarafından tepkiyle karşılanan bu uygulama zaman içerisinde kütüphane koleksiyonu ve hizmet türlerindeki olumlu gelişmeler kullanıcı tarafından beğenilmiş ve bu uygulama devamlılık arz eder hale gelmiştir. Görülmüştür ki üyelik veya yıllık abonelik ücretlendirilmesi tüm yurttaki halk kütüphaneleri tarafından uygulanabilir ve yasal zorunluluk haline getirilebilir. Özellikle il halk kütüphaneleri yüksek okuyucu sayılarıyla bu yöntemle oldukça iyi bir gelir elde edeceklerdir. Sağlanan bu gelir halkın istekleri doğrultusunda hemen güncel yayınlara çevrilince sanıyoruz ki devamlılık arz edecektir ve halk tarafından benimsenecektir. Bu gelir ka-

lemine ilave olarak kitap gecikme bedeli ve materyal yıpratma bedeli eklenebilir. Kütüphanemiz tarafından bu uygulama da yıllardır başarıyla gerçekleştirilmektedir.

Bilgisayar donanımı olan ve altyapısı internet hizmeti için uygun olan halk kütüphanelerince birer “**internet merkezi**” oluşturularak bilgi ve eğlence amaçlı bilgisayar kiralama yöntemine başvurulabilir. PULMAN İlkeleri’nde rekabet ortamı yaratacak projelerden bahsedilmektedir. Kütüphanelerde oluşturulacak internet merkezleri kamu yararını gözetecek şekilde daha ucuza internet hizmeti sunarak bir rekabet ortamı oluşturulabilir. Bu yöntem kütüphanemiz tarafından uzun bir süredir başarıyla uygulanmakta ve kendi kendini finanse edebilmektedir.

Kütüphane bünyesinde kitap satış reyonları açılabilir. Yayınevleri ve Bakanlığımız DÖSİMM ile yapılacak protokoller kapsamında belirli bir kâr oranına göre kitap satışı yapılabilir.

Çok amaçlı salonları olan kütüphaneler, bu bölümlerini çeşitli amaçlar için kira karşılığı kullanıma sunabilirler. Buna örnek olarak nikâh törenleri, kermes, panel, tiyatro, dia ve benzeri hizmetler gösterilebilir.

Kütüphanelerimizde artık eğitim kurumlarında olduğu gibi kantin-kafeterya hizmeti verilmelidir. Bu faaliyeti kütüphane üstlenebileceği gibi, özel işletmeciye kira karşılığı verilebilir. Kütüphaneler artık sadece kitap alınıp verilen yer olmaktan çıkmalı ve gelişmiş ülkelerde görmeye alıştığımız kültür-gençlik merkezleri gibi insani her türlü talebe karşılık verebilmelidir.

Gelecekte kütüphane kurumunun var olması ve kullanıcıların bilgi ihtiyaçlarını karşılamaya devam edebilmesi ancak kütüphanelerin teknolojik gelişmeleri takip etmesi, konuyla ilgili gerekli finansal ve yasal hazırlıklarını tamamlamalarıyla mümkün olacaktır.

Kaynakça

- Ergül, Neslihan Uraz (2001). “Halk Kütüphanesi Hizmetlerinin Pazarlanmasının Önemi” *Türk Kütüphaneciliği* 15 (2):166-171
- Ersoy, Osman (1998). *Kütüphaneciliğimizde 40 Yıl*. Ankara:Türk Kütüphaneciler Derneği.
- Işıldak, Serpil (1998). *Kütüphaneciliğe Giriş*. Ankara:Hatiboğlu Yayınevi
- Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Genel İstatistik Bilgileri [Çevrimiçi] Elektronik adres:http://www.kutuphanelergm.gov.tr/genel_istatistik.asp [14.08.2002]
- KYGM (1988) “*Kütüphanelerde Yasal Düzenlemeler ve Standartlaşma Komite Toplantıları*” metinleri içinde (95-98) Ankara:Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- Yalvaç, Mesut (2000). “Bütçe Sürecini Anlamak”, *Türk Kütüphaneciliği* 14 (1):82-105